

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

46. In eodem Festo, unica. Sub arbore malo suscitavi te, ibi corrupta est
mater tua, ibi violata est genitrix tua, pone me ut signaculum super cor
tuum, &c. Cant. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](#)

DE BODEM FESTO.

LECT. 45.

De con-
verione
S. Aug. in
horto sub
arbores.Multas me-
moratu di-
gra inixa
arbores
peradit.

1.

Gen. 12.

2.

Gen. 21.

3.

Gen. 34.

4.

3. Reg. 19.

5.

Luc. 19.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

20.

21.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

143.

144.

145.

146.

147.

148.

149.

150.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

203.

204.

205.

206.

207.

208.

209.

210.

211.

212.

213.

214.

215.

216.

217.

218.

219.

220.

221.

222.

223.

224.

225.

226.

227.

228.

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

236.

237.

238.

239.

240.

241.

242.

243.

244.

245.

246.

247.

248.

249.

250.

251.

252.

253.

254.

255.

256.

257.

258.

259.

260.

261.

262.

263.

264.

265.

266.

267.

268.

269.

270.

271.

272.

273.

274.

275.

276.

277.

278.

279.

280.

281.

282.

283.

284.

285.

286.

287.

288.

289.

290.

291.

292.

293.

294.

295.

296.

297.

298.

299.

300.

301.

302.

303.

304.

305.

306.

307.

308.

309.

310.

311.

312.

313.

314.

315.

316.

317.

318.

319.

320.

321.

322.

323.

324.

huc. & flos amarissima contritione cordu mei. Hæc at cum peperit, non memini pessura propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Hoc Monica sancta couperit, quæ illæ tristitiam omnem obliuionis tradidit, dum patre est ei filius sancta conversio ne, non saeculo, sed celo.

Tandem audivit vocem de vicina domo cum canticis, & crebro repererat: Tolle, lege, solle, lege, cœptique cogitare, num pueri solerent in aliquo lusu simile quid cantare, nec occurrebat audiisse se uspiam. Nihil aliud igitur interpretans, quam divinitus sibi juberi ut aperiret codicem, & quod primum occurseret, legere (quia & ex Evangelico verbo mox fuisse conversum Antonium audiverat). Rediit ad locum, ubi Alipium reliquerat cum codice Apostoli. Attipuit, aperit, legit, cœptum silencio quod primum occurrit: Non in cubiliis & impudicitiis, non in contentione & amulacione, sed in induimini Domini Iesum Christum, & carnis providentiam ne fecerit in concupiscentiis vestris. Statimque cum fine hujusc sententiae, quasi luce securitatis cordi insula, omnes dubitationes tenebre diffugerunt. Indicat Alipio, quid in se ageret. Ille cupit videte quid sequeretur in libro. Sequebatur autem, Infirmum in fide affirmare. Quod quidem ad se revulit, & in eodem eti proposito confirmatus; & sine ulla turbulenta cunctatione coniunctus. Inde a Matrem ingreditur, indicat rei gestas seriem; exultat & benedicit Deo pro hac conversione, quoniam tot lachrymis ab illo potere solebat, & decantat:

Psal. 2.9. Rom 13.
Moralia ex S. Aug. conversions.
1. Cant. 8.
Vide Ponte in illum lo. Mater tua, ibi peperit genitrix tua. Hos autem, cum Canticis quo sub arbore morti genuerunt Adam & Eva, sub arbore regenerata vita Christus & Maria. Sed recte Christus dicens potest Augustino: Sub arbore fusciorav' te; ibite peperit Mater tua, non solum ob arborum Crucis, in cuius fide vitam gratias accipere, verum etiam ob arborum, sub qualib' fratrib', & perceptiv' oculi vita, ut resurgentera morte: Ibi non solum Christus & Maria, sed & Monita, Mater cum peperit, quia c' mens & lachrymis nova hejus conversionis fortis est: dicendibus, ut ait dixit: Ibiille, qui prius erat filius doloris, & Benoni, nato suos ad te Deus vocet & adducat praedictum. *Prius monmus* aeterno parvus filius gaudi & amoris, & *postea*, juxta voces coram in chancionibus Regis & M. d. Dicimus regnos, *M. d. Dicimus regnos*, *principium habebit*, *post* *Paracelsus* quia *alio* *logio* & *modi* *erat* *de* *dixi*, *vocet*.

Secondo attende, non potuisse sine copioso propriorum lachrymarum imbre ad lucem edici, qui tot lachrymarum fluentia è maternis eduxerat oculis. Ideo dicit, Elebam amarissima contritione cordis mei. Jam flebar pro se, pro quo alii fleverant. Et rursum: Congressata miseria mia in conspectum cordis mei, abiorti et procella ingens, ferens ingenitem imbre lachrymarum. Non poterat perire filius tot lachrymarum, sed quasi initiali baptismate in lachrymis accipiebat orum vita. Ibi sepeliebatur Aegyptius, renacebatur Hebraeus. Ibi extinguebatur turpis cupiditatis saecul: renascetur novus ignis amoris divini. Ibi suffocabantur peccata, reviviebatur colesis gratia. Ibi velut per instantem sponte obliterabantur preterita, & atramento ac digito Dei vivi cordis tabula inscribantur nova & admiranda, quæ in stuporem totum poteant orbem rapere. Ibi Sol, qui cum prius ut lumen videbatur respexit, & diuinam maiorem indexit, respexit eum ut eram, quæ liqueficeret quædam facie ignis. Exinde fuerunt ei lachrymae familiares & dulces, exinde preciosum accepit donum lachrymarum. Initio conversionis frequens fuit in lachrymis compunctionis, quibus contributus ea. *Psal. 73. 9.* pita draconum in aqua. Postmodum dabat & lachrymas devotionis, audiens cantica Ecclesiæ suavenissimæ. Ac frequentissime in meditationibus suis lachrymas effudit amoris, praeterelectibus desideriis. Impensis apud Deum orabat; ut sibi concederet continuum irriguum superius, irriguum inferius; ut nulla ex parte arida manaret tellus cordis. In ipso quoque ordinatione in Presbyterum, amare flebar, timens honoris fastigium, & facili periculum. Quid plura? Fuerunt ei lachrymae panes dicace nocte, quia vel super suis, vel super alicorū flebat miseris. Cum barbari Vandali cuncta devastarent, & Urbem Hipponeensem obdicerent, suis peccatis Dafos attribuebatur cladem gregis. Et ita factum est, ut ex dolore & zelo conpallionis in febris incidente tentio mente obdiceret. Cum lachrymis iactantibus legens Psalmos pontificiales continua que in lachrymis barenis lamentationis spiritum Deo reddidit. Sic qui vitam suam per lachrymis suum inchoaret conversionem, in lachrymis fiovit vitam, & inter homines conversionem: quemque lachrymae pepererant Ecclesiæ & sanctitatis lachrymae pepererunt gloriosas arteriata. O felicissimum lachrymarum! Verè penitus non poterat talis filius lachrymarum: quia nec tales poterant penitus lachrymæ, sive ab aliis profecte, sive à se profecte & aliis fusa.

S. Aug. 16.
Tertio attende, quam variis modis tempore destituto: nato suos ad te Deus vocet & adducat praedictum. *Prius monmus* aeterno parvus filius gaudi & amoris, & *postea*, juxta voces coram in chancionibus Regis & M. d. Dicimus regnos, *M. d. Dicimus regnos*, *principium habebit*, *post* *Paracelsus* quia *alio* *logio* & *modi* *erat* *de* *dixi*, *vocet*.

per stellam ad te abducere. Piscatores volens suos facere Apostolos, per retia eos & pisces, copiolamque pescationem, in admirationem rapit, ostendit quod modum futuri sit piscatores hominum, si vocaretur sequatur supremum Piscatorem. Sic Magdalena amoris dedicata mito trahit arte, maleficiam amorem carnis convertens in primum amorem veritatis, & virtus coelestis. Sic & Samaritanam ad fontem aquae materialis procedentem ex necessitate, erigit ad considerationem & hautium aquae vivae. Sic & Euangelium Candias Regiam Ethiopiae, quia studiorum erat lectio scripturarum factarum, per lectioem Isaiae cum instructione speciali Philippi illuminata. Similiter dicimus de S. Augustino, quia libris deditus erat assiduo studio, per Epistola Paulina brevem, sed efficiens lectioem eum vultus Dominus illuminare, & ad perfectam conversionem adducere. Unde ei insonat vox coelestis: Tolle legem; tolle legem. Que absque dubio vox Angelica fuit, quia Deus modo per seipsum, modo per homines, modo per Anglos soler alloqui & vocare quos vult iustificare, & glorificare, ut alibi explicatum anobis latet est.

(si tamen ejus est) sic ait: Jubilate de tanto videtria, in qua Augustinus, tangamus Due cum commilitonibus suis. Adeo dato & Aliipo, capiti nostri sunt. Qui expungavit animum quis superavit? Non arguita, non un aliqua verborum, sed Dei dianata virtus & clementia. Hoc quidem caputius Augustinum beatum facit. Triumphare visus est, illa praesentia hora in qua novum hominem sacro baptizante induimus, in qua una divino quadam insinuando camauimus de Christi fide. Agamus gratias Domino Iesu Christo, qui regnabit in seculum et in seculum Principem dedit. Gaudeamus in Domino. Gaudet Angelus tam celesti conversione. Gaudet colum terraque, ac benedicant omnes Dominum quia ad subsummum illuminauit Augustinus. Hoc in conversionem in frumentum hornes divini profqueruntur honoribus. Hec ibi, & plura, quae videre poterit nisi lector apud Ambrosium, in fine tom. 3. Admirevit portio S. Augustinus, divina gratia vocari, quod in Canucia sequitur. Ubi postquam duxit Ieronimus Sponsum: Sub arbore malo suscitavi te, subiungit; Porre me us signaculum super cor tuum, super brachium tuum. Rededit dilectioni dilectionem, obfirmavit eum annulo Dei ut nulius tam am-

Joan. 1. Postremè cum hæc Augustini convercio, ut dicitur ultra irreperet; obseqnavit & manus, ut deinceps sibi est, sub arbore Ficu facta sit, potius de eo dicere Dominus quod de Nathanael. *Cum eis sub Ficu vidi te. Oculis schicer lucidissimis misericordia tua respexit cum Dominus ihu hac Ficu, quem jam à principio respxerat sub Ficu in Adamo, pro ut etiam de Nathanaele interpretatur ipsemet Augustinus.*

IN FESTO S. BAPTISTÆ.

Pro Feste Decollaz.

ut etiam de Nathanae  interpretatur ipse Am-
brosius.

Sub hac igitur arbore, ut finem iudicamus prin-
cipio, paulum requiescens in fervore dei, qua-
si sub ilice Abra , lavit pedes suos, & bucel-
la panis confortans est, ut transiret ulterius, &
de iuxta via ad novum iter ecclesi  vita seba-
cingeret.

Sub hac arbore, instar Ag  d ns, exauditus est,
& offensus est ei putus aqu  viva, cujus siti exar-
ecbarat.

Sub hac arbore, instar Jacob, infodit omnia
idola domus su , idola heretic  & erotic , idola
que vana sapientia, ut ascenderet ad Bethel,
in dominum vera sapientia, in finem Ecclesia Ca-
tholica, sacrificium vera laudes Domino immo-
latur.

Sub hac arbore instar Elia, post longam perse-
cutionem Iesab , id est, concupiscentiae, pane
lachrymarum refectus est, & aqua coelestis grata
potatus Angelico ministerio, ut pollex in Montem
Dei ascenderet, & ipsum alloquit , non amplius in
flamma superbie, nec in turbine concupiscentiae,
nec in vento tumida sapientia, sed in sibila reuiss
aura, humili  & lenis obediens. Per hanc enim
in Ecclesiam venit, catechumenorum numero se
adscriptus, baptismum petuit, & postmodum cum
Deo colloquio sapientius promeruit. De hac conversio-
ne & baptismo Augustini agens S. Ambros. ser. 91.

Multa testimonia de Joanne producimus, ipse Lect. 46
Maitem ex humilitate de le noluit aliud dice. Vide illa-
re, quam illud: *Ego vox clamantis in deserto*. Fuitur Dom. i.
tempore, nam multi converabant confi-
dentes a『ci『us, & pretentes baptis『mum in signum l. 10. 10.
penitentia. Quapropter ei convenit illud: *Vox Dei pro di-
mini super aquas*: *Vox Domini in virtute*: *Vox Dei cuius-
minি confringuntur cedros*: *Vox Domini con u『i『ntu Joannae*
debetur: *Vox Domini conci『nit『m flammam ignis*: *Psal. 23.*
Vox Domini preparant servos. Qua omnia S. A-
mbrosius de Joanne interpretatur. Vox erat Joannes
alii & sublimis, penetrans ulque ad corda: nec in
angulo multistriatus, sed in publico perfonabat, ma-
gno spiritu, magna constantia. Non erat vox adu-
lantiur aut blandientis, sed clamantis & arguentis, ut
alibi explicui.

Nulli haec vox parcebat, sed contra vitia Prin-
cipium & Magnum, Phariseorum & Scribarum,
militum & aulicorum, totiusque populi, detona-
bat sine trepidatione, sine perfonatum acceptione.
Non parcebat Phariseis in plebe ob doctrinam &
pietatem honoratis, sed eorum detegens hypocri-
tiam & vitam venenatam, vocabat Gerimina vsp. Lxx.,
rurum. Non parcebat Regi, nec privatum, nec pu-
blic , sed dicebat ei: *Non licet tibi habere uxorem* Mat. 1.
fratru『i; fletemque licet Herode & Herodiade
crebidi id concubalat. Voci ergo fungebatur mu-
nere non solum in deserto, sed etiam in Regis
palacio.